

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1673 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy za pomocą środków prawnokarnych

DR TADEUSZ BIAŁEK

**Dyrektor Zespołu Prawno – Legislacyjnego
Związku Banków Polskich**

I. Podstawa prawna, pomocniczość i proporcjonalność

1. Podstawa prawna

Podstawą prawną Dyrektywy jest art. 83 ust. 1 TFUE, w którym uznano pranie pieniędzy za jedno z przestępstw o szczególnym wymiarze transgranicznym. W artykule tym upoważniono Parlament Europejski i Radę do ustanowienia niezbędnych minimalnych norm dotyczących definicji prania pieniędzy w drodze dyrektyw przyjmowanych zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą.

2. Pomocniczość

Transgraniczny wymiar prania pieniędzy oraz konieczność zwalczania tego zjawiska przez współpracę sądową między państwami członkowskimi potwierdza liczba spraw zarejestrowanych przez państwa członkowskie i prokuratorów łącznikowych Eurojustu. W okresie od 2012 r. do lipca 2015 r. Eurojust zarejestrował 724 sprawy dotyczące prania pieniędzy, przy czym liczba spraw wzrosła z 193 w 2013 r. do 286 w roku 2015. W okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 września 2016 r. Eurojust zarejestrował 212 spraw. Ze 160 spotkań koordynacyjnych zorganizowanych przez Eurojust w okresie od stycznia do kwietnia 2015 r. jedna ósma (12,5 %) dotyczyła prania pieniędzy, czyli dwa razy więcej niż w 2014 r. Pranie pieniędzy stanowi dziedzinę pracy Eurojustu, w której liczba spraw stale rośnie.

3. Proporcjonalność

Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w art. 5 ust. 4 TUE, nowa dyrektywa ogranicza się do tego, co jest konieczne i proporcjonalne, aby wdrożyć zobowiązania i normy międzynarodowe, zwłaszcza w odniesieniu do kryminalizacji prania pieniędzy, zgodnie z zaleceniami FATF i z konwencją warszawską. Konwencja ta wychodzi poza wymogi wspomnianego zalecenia FATF, uznając za nieistotne stwierdzenie, czy dane przestępstwo źródłowe należy do zakresu właściwości sądów karnych państwa, w którym popełniono przestępstwo prania pieniędzy, i zobowiązując państwa do zapewnienia, aby uprzedni lub jednoczesny wyrok skazujący za przestępstwo źródłowe i dokładne określenie przestępstwa źródłowego nie były warunkiem wstępnym wyroku skazującego za pranie pieniędzy.

II. Przyczyny i cele Dyrektywy

- Cel jakim jest przeciwdziałanie praniu pieniędzy ma zostać osiągnięty w drodze nowej dyrektywy, **za pomocą środków prawnych oraz poprzez ustalenie minimalnych norm dotyczących definicji przestępstw i sankcji w dziedzinie przestępstw związanych z praniem pieniędzy.** Dyrektywa wdraża międzynarodowe zobowiązania w powyższej dziedzinie, m.in. Konwencję Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu z 2005 r. (nr 198 Serii Traktatów Rady Europy (CETS)) („konwencji warszawskiej”), jak również stosowne zalecenia Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF).
- Wprowadzenie minimalnych norm w dziedzinie definicji przestępstwa prania pieniędzy, stosowanie tej definicji do przestępstw terrorystycznych i innych poważnych przestępstw, a także zbliżenie sankcji, wzmocnią istniejące unijne ramy kryminalizacji prania pieniędzy w całej Europie.
- **Dyrektywa ma poprawić istniejącą współpracę transgraniczną i wymianę informacji między właściwymi organami oraz pomóc zapobiegać wykorzystywaniu przez przestępców różnic między przepisami krajowymi.** Działania te przyczynią się do wzmocnienia ram prawnych służących zwalczaniu prania pieniędzy w UE oraz do zwiększenia skuteczności ścigania przestępstw i będą stanowić silniejszy środek zniechęcający do podejmowania działalności terrorystycznej i przestępczej. Dzięki temu wzrośnie skuteczność walki z przestępczością zorganizowaną, co z kolei podniesie poziom bezpieczeństwa wewnętrznego w UE oraz bezpieczeństwa jej obywateli.

III. Potrzeba wdrożenia odpowiednich międzynarodowych standardów i zobowiązań oraz skutecznej reakcji na zjawisko prania pieniędzy

- W zaleceniu nr 3 Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) wezwano państwa członkowskie do kryminalizacji prania pieniędzy w oparciu o Konwencję Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi (konwencję wiedeńską) z 1988 r. oraz Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (konwencję z Palermo) z 2001 r.
- W ww. zaleceniu **wymaga się od państw członkowskich kryminalizacji prania pieniędzy stanowiących zyski z wszelkich poważnych przestępstw w celu kryminalizacji możliwie najszerszego zakresu przestępstw źródłowych** (opracowania wykazu kategorii przestępstw źródłowych takich jak terroryzm, a także finansowanie terroryzmu, handel ludźmi i przemyt nielegalnych migrantów, nielegalny handel bronią, przestępstwa przeciwko środowisku, nadużycia finansowe, korupcja i przestępstwa podatkowe), pozostawiając państwu swobodę, co do sposobu osiągnięcia tego celu.
- Umożliwiono państwu **niełączyć przestępstwa prania pieniędzy z innymi przestępstwami źródłowymi popełnionymi przez konkretną osobę**, jednocześnie wymagając od nich zapewnienia skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji karnych wobec osób fizycznych, a także określenia odpowiedzialności karnej (lub cywilnej lub administracyjnej) oraz odpowiednich sankcji wobec osób prawnych.
- Ponadto, w tym samym zaleceniu **wezvano do kryminalizacji działalności pomocniczej, takiej jak udział w przestępstwie, współdziałanie w celu jego popełnienia czy zмова przestępcza, usiłowanie popełnienia przestępstwa, pomocnictwo, ułatwianie popełnienia przestępstwa oraz doradzanie przy jego popełnianiu**, chyba że kryminalizacja takiej działalności nie jest możliwa na mocy podstawowych zasad prawa krajowego.

IV. Potrzeba wdrożenia odpowiednich międzynarodowych standardów i zobowiązań oraz skutecznej reakcji na zjawisko prania pieniędzy

- **Konwencja warszawska** jest najbardziej wyczerpującą międzynarodową konwencją dotyczącą prania pieniędzy, gdyż zawiera przepisy dotyczące kryminalizacji tego procederu, a także przepisy regulujące zamrażanie i konfiskatę mienia oraz ustalenia w kwestii współpracy międzynarodowej.
- W konwencji warszawskiej wymaga się od stron **przyjęcia środków legislacyjnych mających na celu ułatwienie zapobiegania praniu pieniędzy, dochodzenia i ścigania przypadków tego przestępstwa, a także skutecznego zamrażania i konfiskaty mienia pochodzącego z działalności przestępczej.**
- Konwencja ta wychodzi pod wieloma względami poza wymogi zalecenia FATF, uznając za nieistotny fakt, czy dane przestępstwo źródłowe należy do zakresu właściwości sądów karnych państwa, w którym popełniono przestępstwo prania pieniędzy, pozwalając państwom na stosowanie łagodniejszej postaci umyślności i zobowiązując je do zapewnienia, aby uprzedni lub jednoczesny wyrok skazujący za przestępstwo źródłowe i dokładne określenie przestępstwa źródłowego nie były warunkiem wstępnym wydania wyroku skazującego za przestępstwo prania pieniędzy.
- Konwencję warszawską podpisało 26 państw członkowskich UE; jak dotąd ratyfikowało ją jednak tylko 17 państw.

V. Spójność Dyrektywy z obowiązującymi przepisami

- Dyrektywa wpisuje się w światową walkę z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu przez wdrożenie **zalecenia nr 3 Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF)**, międzyrządowej organizacji określającej i wspierającej wdrażanie międzynarodowych standardów w tej dziedzinie, oraz przez wdrożenie odpowiednich konwencji międzynarodowych. Stanowi on również część szerszej zakrojonych wysiłków na szczeblu UE na rzecz zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu przez wzmocnienie działań represyjnych przeciwko organizacjom przestępczym i osobom finansującym terroryzm.
- W rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 25 października 2016 r. w sprawie walki z korupcją i działań następnych w związku z rezolucją komisji CRIM (2015/2110(INI)) również stwierdzono, że udział w działalności przestępczej może być powiązany z przestępstwami o charakterze terrorystycznym, i wezwano do wzmocnienia przepisów UE w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej i prania pieniędzy, tak aby walka z terroryzmem była skuteczna.
- Dyrektywa ma na celu **udoskonalenie czwartej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy (4AMLD)**, w której określono zasady zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, oraz rozporządzenia w sprawie transferów środków pieniężnych.
- Dyrektywa ma na celu **zwalczania przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii**. W protokole drugim do Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich, sporządzonym na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, zobowiązano państwa członkowskie do kryminalizacji prania wpływów pieniężnych z przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii, takich jak nadużycia finansowe i korupcja, zgodnie z definicją w Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych UE.

VI. Poszczególne przepisy Dyrektywy

1. Definicja działalności przestępczej

Działalność przestępcza - oznacza wszelkiego rodzaju przestępczy udział w popełnieniu przestępstwa, które zgodnie z prawem krajowym jest zagrożone karą pozbawienia wolności lub aresztu maksymalnie na więcej niż rok, lub – w przypadku państw członkowskich, których systemy prawne określają w odniesieniu do przestępstw minimalny próg zagrożenia karą, takie przestępstwa, w stosunku do których dolna granica zagrożenia karą jest wyższa niż sześć miesięcy pozbawienia wolności lub aresztu.

W każdym przypadku przestępstwa objęte kategoriami wymienionymi poniżej uznaje się za działalność przestępczą:

- a) udział w zorganizowanej grupie przestępczej i wymuszenia
- b) b) terroryzm, w tym przestępstwa określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/541;
- c) handel ludźmi i przemyt nielegalnych migrantów, w tym przestępstwa określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE oraz w decyzji ramowej Rady 2002/946/WSiSW;
- d) wykorzystywanie seksualne, w tym przestępstwa określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE;
- e) nielegalny handel narkotykami i substancjami psychotropowymi
- f) nielegalny handel bronią;
- g) nielegalny handel towarami skradzionymi i innymi towarami;
- h) korupcja, w tym przestępstwa określone w Konwencji w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich i urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej
- i) oszustwa;

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

VI. Poszczególne przepisy Dyrektywy

1. Definicja działalności przestępczej

CD

- j) fałszowanie pieniądza, w tym przestępstwa określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/62/UE;
- k) podrabianie i piractwo produktów;
- l) przestępstwa przeciwko środowisku;
- m) zabójstwo, spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu;
- n) uprowadzenie, bezprawne pozbawienie wolności i wzięcie zakładnika;
- o) rozbój lub kradzież;
- p) przemyt;
- q) przestępstwa podatkowe odnoszące się do podatków bezpośrednich i pośrednich, określonych w prawie krajowym;
- r) wymuszenie;
- s) fałszowanie;
- t) piractwo;
- u) wykorzystywanie informacji wewnętrznych i manipulacja na rynku
- v) cyberprzestępstwa, w tym przestępstwa określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/40/UE.

VI. Poszczególne przepisy Dyrektywy

2.1. Przestępstwa prania pieniędzy

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, aby następujące czyny podlegały karze jako przestępstwa, jeżeli zostały popełnione umyślnie:

- a) konwersja lub przekazanie mienia, ze świadomością, że pochodzi ono z działalności przestępczej, w celu ukrycia lub zatajenia nielegalnego pochodzenia tego mienia lub udzielenia pomocy dowolnej osobie, która bierze udział w takiej działalności, w celu umożliwienia tej osobie uniknięcia konsekwencji prawnych takiego działania;
- b) ukrycie lub zatajenie prawdziwego charakteru mienia, jego źródła, miejsca położenia, rozporządzania nim, przemieszczania, praw odnoszących się do mienia lub własności mienia, ze świadomością, że mienie to pochodzi z działalności przestępczej;
- c) nabycie, posiadanie albo użytkowanie mienia, ze świadomością w momencie jego otrzymania, że mienie to pochodzi z działalności o charakterze przestępczym.

Państwa członkowskie mogą podjąć środki niezbędne do zapewnienia, aby czyny, o których mowa powyżej, podlegały karze jako przestępstwa, jeżeli sprawca podejrzewał lub powinien był wiedzieć, że mienie pochodzi z działalności o charakterze przestępczym.

VI. Poszczególne przepisy Dyrektywy

2.2 Przestępstwa prania pieniędzy

CD

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, aby:

a) **istnienie uprzedniego lub jednoczesnego wyroku skazującego za działalność przestępczą, z której pochodzi mienie, nie było koniecznym warunkiem skazania za przestępstwa**, o których mowa na poprzednim slajdzie;

b) możliwe było skazanie za przestępstwa, o których mowa na poprzednim slajdzie, w przypadku gdy ustalono, że mienie pochodzi z działalności przestępczej, przy czym ustalenie wszystkich elementów faktycznych lub wszystkich okoliczności związanych z taką działalnością przestępczą, włącznie z tożsamością sprawcy, nie jest konieczne;

c) przestępstwa, o których mowa na poprzednim slajdzie, obejmowały mienie pochodzące z czynów popełnionych na terytorium innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, jeżeli te czyny stanowiłyby działalność przestępczą, gdyby zostały popełnione w danym państwie.

W przypadku lit. c) powyżej państwa członkowskie mogą także wymagać, by odnośne czyny stanowiły przestępstwo na mocy prawa krajowego innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, w którym czyny te zostały popełnione, chyba że czyny te stanowią jedno z przestępstw, o których mowa w punkcie VI. 1. lit. a)–e) i lit. h) niniejszej prezentacji, a także określonych w mającym zastosowanie prawie Unii.

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, aby czyny, o których mowa na poprzednim slajdzie w lit. a) i b), podlegały karze jako przestępstwo, w przypadku gdy zostały popełnione przez osoby, które prowadziły działalność przestępczą będącą źródłem mienia lub które w taką działalność były zaangażowane.

VI. Poszczególne przepisy Dyrektywy

3. Kary dla osób fizycznych

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, **aby przestępstwa**, o których mowa w punkcie VI. 2.1. niniejszej prezentacji a **także pomocnictwo, podżeganie i usiłowanie popełnienia** przestępstw, o których mowa w punkcie VI.2.1. oraz VI.2.2. ostatni akapit niniejszej prezentacji, **podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom karnym.**

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, aby przestępstwa o których mowa w punkcie VI.2.1. tit. a)-c) oraz VI.2.2. ostatni akapit niniejszej prezentacji, podlegały karze w maksymalnym wymiarze co najmniej czterech lat pozbawienia wolności.

Państwa członkowskie podejmują również środki niezbędne do zapewnienia, **aby osoby fizyczne**, które dopuściły się popełnienia przestępstw, o których mowa w punkcie VI. 2. niniejszej prezentacji a także pomocnictwa, podżegania lub usiłowania popełnienia przestępstw, o których mowa w punkcie VI.2.1. oraz VI.2.2. ostatni akapit niniejszej prezentacji , w **razie konieczności podlegały dodatkowym karom lub środkom.**

VI. Poszczególne przepisy Dyrektywy

4. Okoliczności obciążające

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, **aby w odniesieniu do przestępstw**, o których mowa w punkcie VI. 2.1. niniejszej prezentacji a **także pomocnictwo, podżeganie i usiłowanie** popełnienia przestępstw, o których mowa w punkcie VI.2.1. oraz VI.2.2. ostatni akapit niniejszej prezentacji, **następujące okoliczności były uznawane za okoliczności obciążające:**

- a) przestępstwo zostało popełnione w ramach organizacji przestępczej w rozumieniu decyzji ramowej 2008/841/WSiSW; lub
- b) sprawca jest podmiotem zobowiązanym w rozumieniu art. 2 dyrektywy (UE) 2015/849 i popełnił przestępstwo podczas prowadzenia swojej działalności zawodowej.

Państwa członkowskie mogą określić, że w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w punkcie VI. 2.1. niniejszej prezentacji a także pomocnictwo, podżeganie i usiłowanie popełnienia przestępstw, o których mowa w punkcie VI.2.1. oraz VI.2.2. ostatni akapit niniejszej prezentacji, następujące okoliczności mają być uznawane za okoliczności obciążające:

- a) mienie poddawane praniu ma znaczną wartość, lub
- b) mienie poddawane praniu pochodzi z jednego z przestępstw, o których mowa w punkcie VI. 1. lit. a)–e) i lit. h) niniejszej prezentacji.

VI. Poszczególne przepisy Dyrektywy

5. Odpowiedzialność osób prawnych

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, **aby osoby prawne mogły zostać pociągnięte do odpowiedzialności za którekolwiek z przestępstw**, o których mowa w punkcie VI. 2.1. niniejszej prezentacji **a także pomocnictwo, podżeganie i usiłowanie popełnienia przestępstw**, o których mowa w punkcie VI.2.1. oraz VI.2.2. ostatni akapit niniejszej prezentacji, popełnione w celu przysporzenia im korzyści przez dowolne osoby, działające indywidualnie lub jako część organu tej osoby prawnej, zajmujące ważną pozycję w jej strukturze, w oparciu o którykolwiek z następujących elementów:

- a) prawo reprezentowania osoby prawnej;
- b) upoważnienie do podejmowania decyzji w imieniu osoby prawnej; lub
- c) upoważnienie do sprawowania kontroli w ramach danej osoby prawnej.

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia możliwości pociągnięcia osób prawnych do odpowiedzialności w przypadku, gdy brak nadzoru lub kontroli przez osobę określoną powyżej umożliwił popełnienie na korzyść tej osoby prawnej, przez osobę jej podlegającą, jednego z przestępstw, o których mowa w punkcie VI. 2.1. niniejszej prezentacji a także pomocnictwo, podżeganie i usiłowanie popełnienia przestępstw, o których mowa w punkcie VI.2.1. oraz VI.2.2. ostatni akapit niniejszej prezentacji.

Odpowiedzialność osób prawnych na podstawie niniejszego slajdu **nie wyklucza wszczęcia postępowania karnego przeciw osobom fizycznym, które popełniły jedno z przestępstw**, o których mowa w punkcie VI. 2.1. niniejszej prezentacji a także pomocnictwo, podżeganie i usiłowanie popełnienia przestępstw, o których mowa w punkcie VI.2.1. oraz VI.2.2. ostatni akapit niniejszej prezentacji, podlegały do jego popełnienia lub pomagały w jego popełnieniu.

VI. Poszczególne przepisy Dyrektywy

6. Kary dla osób prawnych

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, aby osobie prawnej pociągniętej do odpowiedzialności zgodnie z punktem VI.5. **groziły skuteczne, proporcjonalne i odstraszające kary, obejmujące grzywny nałożone na podstawie przepisów prawa karnego lub na podstawie innych przepisów, a także inne kary**, takie jak:

- a) odebranie prawa do korzystania ze świadczeń publicznych lub pomocy publicznej;
- b) czasowe lub stałe odcięcie dostępu do finansowania publicznego, w tym do procedur przetargowych, dotacji i koncesji;
- c) czasowy lub stały zakaz prowadzenia działalności handlowej;
- d) objęcie nadzorem sądowym;
- e) sądowy nakaz likwidacji;
- f) czasowe lub stałe zamknięcie zakładów wykorzystywanych do popełnienia przestępstwa.

VI. Poszczególne przepisy Dyrektywy 7. Konfiskata

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, w stosownych przypadkach, aby ich właściwe organy **zabezpieczały lub konfiskowały**, zgodnie z dyrektywą 2014/42/UE, **zarówno korzyści pochodzące z jednego z przestępstw**, o których mowa w niniejszej dyrektywie, **jak i narzędzia służące lub mające służyć do popełnienia lub przyczynienia się do popełnienia takich przestępstw.**

VI. Poszczególne przepisy Dyrektywy

8. Jurysdykcja

Każde państwo członkowskie **podejmuje środki niezbędne do określenia swojej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstw**, o których mowa w punkcie VI. 2.1. niniejszej prezentacji a także pomocnictwo, podżeganie i usiłowanie popełnienia przestępstw, o których mowa w punkcie VI.2.1. niniejszej prezentacji, **w przypadku gdy:**

- a) przestępstwo zostało popełnione w całości lub w części na jego terytorium;**
- b) sprawca jest jego obywatelem.**

Państwo członkowskie informuje Komisję w przypadku, gdy podejmie decyzję o rozszerzeniu zakresu swojej jurysdykcji na przestępstwa, , o których mowa w punkcie VI. 2.1. niniejszej prezentacji a także pomocnictwo, podżeganie i usiłowanie popełnienia przestępstw, o których mowa w punkcie VI.2.1. niniejszej prezentacji, które zostały popełnione poza jego terytorium, jeżeli:

- a) sprawca ma miejsce zwykłego pobytu na jego terytorium;
- b) przestępstwo zostało popełnione na korzyść osoby prawnej mającej swą siedzibę na jego terytorium.

VI. Poszczególne przepisy Dyrektywy

8. Jurysdykcja

Jeżeli przestępstwo, o których mowa w punkcie VI. 2.1. niniejszej prezentacji a także pomocnictwo, podżeganie i usiłowanie popełnienia przestępstw, o których mowa w punkcie VI.2.1. niniejszej prezentacji, **podlega jurysdykcji więcej niż jednego państwa członkowskiego i jeżeli którekolwiek z tych państw może zgodnie ze swoim prawem krajowym ścigać sprawcę na podstawie tego samego stanu faktycznego, dane państwa członkowskie współpracują ze sobą w celu podjęcia decyzji, które z nich będzie ścigać sprawcę, przy czym należy dążyć do centralizacji postępowania w jednym państwie członkowskim.**

Uwzględnia się następujące czynniki:

- a) terytorium państwa członkowskiego, na którym popełniono przestępstwo;
- b) narodowość lub miejsce pobytu sprawcy;
- c) kraj pochodzenia ofiary lub ofiar; oraz
- d) terytorium, na którym znaleziono sprawcę.

W stosownych przypadkach oraz zgodnie z art. 12 decyzji ramowej 2009/948/WSiSW sprawę kieruje się do Eurojustu.

VI. Poszczególne przepisy Dyrektywy

9. Transpozycja

Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy **w terminie do dnia 3 grudnia 2020 r.** Niezwłocznie informują one o tym Komisję.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty najważniejszych przepisów prawa krajowego w dziedzinie objętej zakresem niniejszej dyrektywy.

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

Dziękuję za uwagę!